

יעקב שרת / איש מיאדים עצות בן-גוריון

הרוסקוב

(המשך מעמוד 14)

ממציא הרוח שלהם ושל מקורביהם. לי עיתים הם נראים כחלשים ורפים, ול- עיתים מלאי מרץ, התלהבות ויכולת לכוון את פעילותם של אחרים לרצונם. כל כוחות השיכנוע והפיתוי יושקעו כא- שר יאמינו במטרה. הם אינטואיטיביים ובעלי תפיסה טובה.

עקרב

לכני עקרב רגשות עמוקים, ואישיות חזקה והחלטית. הם מאמינים במה שהם עושים, וכשהם מוצאים אפיק חיובי להתבטא בו, הם מבטאים עוצמה חד- קה, שנדיר למצוא כמוה בין בני המד- לות האחרים. הם הרואים ושואפים לשלמות בכל מעשיהם. הם מדקדקים בפרטים, ובולטים באופיים החקרני. בני לל החיצותם ויכולתם האינטואיטיבית החזקה, הם מצטיינים בכל מקום שבו הם פועלים. לעיתים הם מגויעים למית- רון בעיות במהירות מדהימה, בגלל יכול- תם לחוש מהי הדרך הנכונה. כאשר נוהגים בהם באי-צדק, עלולים לשתחרר את הצד השלילי באישיותם, ואז הם מסוגלים להיות מסוכנים, בגלל קיני- אתם, כעסם ונקמנותם.

קשת

הקשתים בעלי מרץ ושימת-חיים כשל תלמידי בית-ספר. הם פעילים וזמ- רצים ומתעניינים כמעט בכל דבר הראוי שיתעניינו בו. קשה להגדירם, כפי ש- קשה להגבילם. הם מצויים בספורט, אמנות, סיפורת, נסיעות והרפתקות שו- נות ומשונות. לעומת-זאת מסוגלים לש- קוע בלימודי הפילוסופיה, או להימשך למדעי-הטבע, בגלל אהבתם לחיות. הם מתלהבים מכל משימה חדשה, רעיוני- תיהם חריגים ומעבר לתפיסתם הרגילה של בני האדם, בגלל חריגתם ממוסכ- מות-החברה. במצבי לחץ קשה להם לשלוט בנטייתם להגזים.

גדי

אצל בני גדי האנרגיה מכוונת כולה להשגת המטרות בחיים. לעיתים-קרובות האמביציה שולטת בצורה ניכרת על אישיותם ודרכם. את הצלחתם הם שופי- טים מנקודת-ראות ציבורית, ומנקודת- ראות אישית וכלכלית. האנרגיה מוצאת בזהירות, בזבז זמן והיעדר יעילות הן תכונות בלתי-סבלות עליהם. קיימת גם אהדה לסמכויות וכוה, לעיתים הם מגיעים לעמדה כזו מידי וללא עיכובים, בגלל סבלנותם ונכונותם לעסוק בכל עבודה נדרשת. כאשר הם מתרגזים, כע- סם נהפך קר ומהיר, והם אינם חוסכים דברים מזה שאליו מופנה רוגזם.

דלי

אישיותם המיוחדת של בני דלי מת- בטאת במקוריות ובהתנהגות בלתי-צפוי- יה. למרות היותם אימפולסיביים, הם פועלים בדרך-כלל להשגת מטרותיהם האישיות. החרות חשובה להם כמעט יותר מכל דבר אחר, ולא יוותרו עליה בשום מיקרה. התנהגותם הבלתי-מק- בלת יכולה לגרום לקשיים עם בני-מיש- פחתם, או אפילו עם ידידיהם, כיוון שגם כשנדמה לאחד מהם שהצלחה להכירם, באה המציאות וטופחת על פניו, ומראה צד נוסף, מורר ובלתי-מוכר. תגובותיהם בשעת-חרום מהירות ונכונות, אינם מאב- דים את עשתונותיהם ואת קור-רוחם.

דגים

בני דגים הם בעלי תשוקה ריגשית חזקה לעמול למען הזולת, ולפעמים אף להקריב את עצמם למענו - אם כי לא יתנו להגזירם כבעלי מרץ רב, ואם אין להם גורם חזק ממזלות האש ב- מפת-החלידה, הם נוטים לפעמים לצ- לות ולחוסר-החלטיות. הם אף נוטים להיות מושפעים מאחרים, ולהיכנס ל- מצב של בילבול ועירבוביה, שבה לא יוכלו להפריד היטב בין דימוין למצי- אות. לא קל להבנים, מכיוון שהם מע- דיפים להתבטא בצורה מעט מעורפלת, שלא תחשוף יותר מדי מאישיותם. למי- רות זאת הם מבוקשים בחברה, כיוון שמסתוריותם מושכת ומסקרנת.

שבכמותו אנו נתונים עכשיו, סביר שתהיה יותר מאמת אחת (סאדאת ישר או נוכל? פני הערבים למלחמה, או שמא הכירו באי-יכולתם למגרנו? ואלה דוגמאות מיצער מהתחום המדיני ביטחוני; אל נשכח מה רבות האמיתות החילופיות בשטחי משק, חברה ותרבות), יותר מעשיה אחת (שלום? מלחמת מנע? סיפוח שטחים? היפרטרות משטחים? ויותר מתיקווה אחת מדינת סאטמאר? מדינת גוש-אמונים? להיות עס-חופשי-בא-ארצ-אנו? להיות עם „כרטיס-ירוק“?).

נטיית הלב הלאומית הטבעית היא לזכור לבן-גוריון את חסד שענתו היפות ביותר, שבהן הפליא לעשות בשלושת כלליו כלוליון מיומן בקרקס („עליה“) - כאשר המונים צבאו על השער; „התיישבות!“ - כאשר הארץ הריקה נתמלאה עולים המומים שתקעו שורש בכל או כימעט בכל מקום שאליו הובלו בלא לשאול מהם, „בטחון!“ - כאשר העם היה שיכור הצלחת הצבאיות היהודיות הפותרת-כל, שנתחדשה מקץ אלפיים שנה, ולא את גלישותיו לחרום מדומה הרה- שואה, או את עליבות רידתו מבמת ההיסטוריה כמוקיון זקן שמכובש-לב הפך למגוחך, אבל כאשר מדובר בהגדרת שלושת הכללים היפים ביותר לשעה זו אין ההתרפקות על העבר מסייעת. האמת מסתתרת מנחד הבחירות, העשיה משרתת את הבחירות, והתיקוה? התיקוה בת-שנות-אלפיים, שחווים וחלוצים הרכיבו עליה חזון חברה עמלנית-שיוויונית-חופשית נאורה ומקרינה-למרחוק, נצטמצמה והלכה עד שהגיעה לממדי כדורסל.

במצב יוצא מן הכלל זה, אשר בו איש הכלל הישר בעיניו יעשה, עומדת המנהיגות - של יחיד או של חבורה - במיבחן עליון של אמירת אמת, של הגדרת עשיה ושל מתן תיקוה. עד רגע כתיבת שורות אלה לא נסתמנה מנהיגות שכזאת במחנות בן-גוריון ואנטי-בן-גוריון לגווייהם.

אין ספק, אחרי הבחירות הכלליות יהיה אחרת.

אנטי-נים

ועשיתי על המרחיקים עד שטראסבורג / לגלות פרצופו של יחיד וציבור:

בתוך עמי יושב אני, אמשיך עד אם אסוף היודי-נא, הגם אני - אחד מאספסוף? היש תוחלת ותיקוה, הגידו, אנשים, להימלט מזור-הדין; „יועש באושים!“?

מדאיג מאד

בעיתונים פורסמה תמונה של נשיא מדינת-ישראל, העובר על פני שורה שלמה של קציני צה"ל, ומתחתייה נאמר, כי הוא גילה להם, בשיחתו עימם, ש„דיווחים סודיים מגיעים אלי מעידים על תופעות של אנטי-שמיות גוברת והולכת בכל רחבי העולם כמעט - מדובר במאות רבות של מיקרים אנטי-שמיים מדי חודש בחודשו בארצות-הברית, בגרמניה, בצרפת, בבריט- ניה ובארצות רבות אחרות.“

אתם חושבים שזה מה שמדאיג? כלל וכלל לא אותי. היתואר, כי יהודי גולה מוכיח-סנוורים, לרבות כמה שליחי- עליה, יעלו ללא סיוע אנטי-שמי פעיל? על קצת אנטי-שמיות, מן הסוג של כמה מאות מקרים מדי חודש בחודש, צריך אפילו לברך.

אז מה מדאיג אותי, ואפילו מדאיג מאוד? שאלתם ואענה: כמי שקרא את הידיעה הנ"ל, אבל גם נעץ עיניו בתצלום של הנשיא בחברת קציני צה"ל, אני מודאג מאוד מהשיעור ומן הממדים של הכרס הצה"לית הבולטת קדימה ומשתפלת מטה.

הנשיא, דווקא, נראה שטוח ושירי, כשיר לעילא.

רוסית בכל פינה

אם טיפוס לא-חברתי שכמוני כבר נתקל לפחות באדם אחד, שברור לו כשמש בצהריים שההתנשקות בנשיא ארצות- הברית רונלד רגן תוכננה במרתפי הקרמל, בוודאי יש לאסכולה שכלתנית זאת, שאינה מסוגלת להשלים עם אירועים היסטורי- ריים חסרי-הגיון ורואה בכל יד מכוונת ומבצעת, חסידים רבים למדי.

רצוני לנסות להרגיע את החסידים הללו, שאימת הקרמל בוודאי גברה לגביהם שבעתיים למרות החטאה וההחלמה. אגיד כך: אם באמת יושב בחדר הנסתר ההוא, שם במרתף הקרמל, בקצה המיסדרון האדום, הרוסי החכם מכל אדם ומכל מחשב, ומתכנן את כיבוש העולם וצביעתו באדום בקור- רוח שטני ובתבונה עילאית, שבוחן קבע, כמובו, כי המתנקש בחיי נשיא ארצות-הברית האימתני הנוכחי חיוב לבוא משי- רות בני-טובים, ינארנאצים-לשעבר ומופרעים גם יחד, אז אחת משתיים: או שהעסק באמת אדום, ואז מה טעם יש לדאוג, או שהשד אינו נורא כל כך, מפני שזה הוא היה נורא באמת, לא רק רגן היה מסיים את הקאריירה, אלא כל העולם כבר היה צבוע מזמן באדום.

אז, בואו, מודאגים שלי, וניפגש בשעה שש אחרי צביעת פולין, לפחות.

במדור ממדורי הרכילות אשר ביומונינו קראתי והשכלתי - לעולם אינך יודע מניין בטקע אלך קרן אור השכלה בימים טרופים אלה - כי „מי שחושב (את) עצמו כהלמיזו של דוד בן-גוריון צריך לדעת, כי ב"ג קבע שלושה כללים: לומר לעם את האמת; לומר לעם מה יש לעשות; לתת לעם תיקווה.“

יש להבין, כי תלמידו של בן-גוריון, לצורך זה, הוא כל מי שחותר להיות מנהיג בישראל, ומכיוון שמדובר, לפיכך, במספר אנשים לא מבוטל, דומה שראוי לדוש במקצת בכל- לים חשובים אלה, שמנינים שלושה, כמניין שלושה יעקרים אחרים של דב"ג, - „עליה, ביטחון, התיישבות“ - להודיעך כלל רביעי, והוא שעל מנהיג לדעת להעמיד את העולם על שלושה דברים, שכן, כידוע, יש משהו קדוש בשילוש.

הנשיא יחזק נבון, שהביא כללים אלה בשם אומנם פגמי- שה עם קבוצת קציני פיקוד המרכז, ככל הנראה לא רק סבור שאין כמוהם יאים ונכוחים, אלא שהם גם ישימים, כל עוד אין זונחים אותם, משום-מה. אבל די בהירוור קל להבהיר, שהדברים אינם פשוטים כל עיקר.

אם מחח הנשיא נבון יהפוך במעשה קסמים לנשיא נוסח ארצות-הברית בישראל, כלומר לננהיג האומה, ובמינשרו הרא- שון יכריז: „האמת היא, אזרחים יקרים, שרובכם לצערי הרב, פשוט אספסוף של אידיוטים, אם לא גרוע מזה, ולכן מה צריך לעשות הוא לצמצף עליכם ולבצע את שבאמת טוב לכם, ולא את שנדמה לכם כטוב, ואם החל ממחר בבוקר תישמעו ללא עירעור ולממשלת המומחים הזמנית שהקימתי לאחר ביטול החוקה ופיזור הכנסת, כי אז תהיה לכולנו תיקוה גדולה להיות אור לגוים“ - אם הוא יכריז כך, הרי שלמרות הנהיגה לפי שלושת הכללים הבן-גוריוניים, ספק אם הוא ימשיך לכהן בתפקידו יותר מדקות ספורות.

במלים אחרות, האמת שמנהיג צריך ויכול להגיד לעם, העשיה שהוא צריך לקרוא את העם אליה, והתיקוה שהוא אמור לתת לו אינן יכולות להיות אך ורק דברים שבשירות לב; עליהן לתאום את הנסיבות ואת מצב-הרוח הלאומי בזמן שבו מדובר, עליהן לעלות בקנה אחד עם תמימות- דעים לאומית, שלפעמים, באורח מיסתורי כלשהו, היא קיימת, ולעיתים פשוט בלתי-אפשרית.

אם נחזור מתיאחזק נבון אל מורורובו דוד בן-גוריון, נמצא כי הכללים שהמנהיג הכריזמטי הצביע עליהם לפני העם ניתנו בניסבות מסוימות מאוד, שהכשירו את העם לדגול בהם כאילו נאמרו מפני כל אזרח ואזרח: הימים היו ימי הקמת המדינה. מלחמה בלתי-ימנעת, מלחמת קיום, עמדה בשער. בלוטות האדרנלין הלאומי הפרישו אוטומטית כמויות מוגברות של ההורמון החיוני לתיפקוד בשעת חירום. כמובן, לא כפי שנומדם מי שנכון לשאת באחריות שכזאת, כלשהו, כלומר יוצא מן הכלל, כלומר לא נורמלי, כלומר מסורף כלשהו, כדי לרצות או ליכול להנהיג, דבר הכרוך בקבלת החלטות גורליות ולא אחת קטלניות; אך בהירוור שגן, גם מי שנוכחים להפקיד את ההגה בידי אדם אחד, ובלבד שיחליט עבורם וימנע, לפחות, תוהו ובוהו פגמי, אינם יכולים שלא להיות מטורפים כלשהו, שהרי במקום שהרועה תועה הנצח תועים אחריו. אם לא גרוע מזה, אלא שבהירוור שלישי, אם זו דרכו של עולם, אם זה טבע האדם, שהוא צריך לתיש משכוחות כעז וככבשה, כפי שאמר, לא מכבר, לך ואלנסה בתום לב לאוריאנה פלאצי בראיון פנטסטי שהתפרסם ב„ידי- עות אחרונות“, אין כאן שום מסורף ושום מטורפים, אלא אם כן תתקשק לקבוע, כי מטבע הדברים שתפקיד המנהיג, וביחוד המנהיג הכריזמטי, מושך לא אחת מופרעים בנפשם, מוכי שיעון-גדלות, מכופפי בנות-ההיסטוריה, משיחים שומעי- קולות-אלוהים, ובקצרה, שרלטנים חלקלקי לשון - „טוב שרם אשיח“, „גו“ - שבני-אדם נכונים לא אחת להיות מרומים עלי-דם, ובלבד שישוחררו מן הצורך להחליט בעצמם). אין זו „חוכמה“ גדולה איפוא לנהוג לפי שלושת הכללים הבן-גוריוניים במצבים חירומיים, שבהם חוסר הברירה מלכד את העם-העדר כבוה האדיר של חרדת הקיום (אם כי בגטו וארשה, למשל, מצב החירום וחוסר הברירה היה כה קיצוני, כה מעבר לכוסר ההשגה, עד שככל הנראה לא היה מקום לא לכלל האמת ולא לכלל העשייה ולא לכלל התיקוה; אם הפתרון היהודי היה מרד, מדוע הוא בא ברגע האחרון, כשהיהודים כבר היו מעטים וחלושים הרבה יותר, ואם הפתרון היה מילוט - שאגב, הודות לו אנו יודעים מה קרה שם בכלל - מודע נמלטו כה מעטים יחסית? או שמא מילוט, מטבע ברייתה הוא עניין למעטים?).

החוכמה היא לנסח את הכללים הללו ולנהוג בהם בימים שאינם חרומיים בפועל, אם כי הם עשויים להיות חרומיים בכוה, שעה משמעותם החמורה גלויה אך למעטים ואילו העם ונביאי-השקר שלו כגון יורם ארידור, מעדיפים בביורר את הכלל הדבוק „אכול ושתה“, או „לו יהיה שלום בימנו!“ ואומנם, אפילו אותו דוד בן-גוריון גופא התקשה למדי לשלוט בכלליו, או אם תרצו בעט, ככל שמצב החרום התפוגג, שחרי מהי האמת האמיתית, כאשר אמת החרדה הקיומית אינה מוצפפת את העדר האנושי עד שהכל מועלים שכם אחד כאיש אחד? ומהי אז העשיה האמיתית? והיש אז דגל תיקוה אחד לנופג בו לעיני כל? לאו דווקא. במצב שכזה, ואני מניח